

Temat 14. Duch Święty i jego działanie w Kościele

Działanie Ducha Świętego dokonuje się w Kościele poprzez sakramenty. Często mówimy, że Duch Święty jest jakby duszą Kościoła, ponieważ spełnia w nim niektóre z funkcji, jakie dusza spełnia w ciele: ożywia, pobudza do misji, jednoczy w miłości. Jest wewnętrznym nauczycielem, który przemawia w sercu człowieka, objawia tajemnice Boże, ułatwia rozeznanie tego, co jest miłe Bogu.

07-12-2022

Duch Święty

W Piśmie Świętym Duch Święty nazywany jest różnymi imionami: m.in. Dar, Pan, Duch Boży, Duch Prawdy, Paraklet (Pocieszyciel).

Każde z tych określeń mówi nam coś o Trzeciej Osobie Trójcy Świętej. Jest „Darem”, ponieważ Ojciec i Syn nam go dają: Duch Święty przyszedł zamieszkać w naszych sercach (zob. Ga 4,6), przyszedł, aby pozostać z nami na zawsze. Ponadto od Niego pochodzą wszelkie łaski i dary, z których największym jest życie wieczne z innymi Osobami Boskimi. W Nim mamy dostęp do Ojca przez Syna.

Duch Święty to „Pan” i „Duch Boży”, które w Piśmie Świętym są imionami przypisanymi tylko Bogu, ponieważ

jest On Bogiem wraz z Ojcem i Synem. Jest „Duchem Prawdy”, ponieważ uczy nas wszystkiego, co Chrystus nam objawił, ponieważ prowadzi i utrzymuje Kościół w prawdzie. Jest on „drugim” Parakletem (Pocieszycielem, Orędownikiem) obiecany przez Chrystusa, który jest pierwszym Parakletem. Tekst grecki mówi o „innym” Paraklecie, a nie o „odrębnym” Paraklecie, aby wskazać na jedność i ciągłość między Chrystusem a Duchem Świętym.

W Symbolu Nicejsko-Konstantynopolskim modlimy się: „Wierzę w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który od Ojca i Syna pochodzi. Który z Ojcem i Synem wspólnie odbiera uwielbienie i chwałę; który mówił przez Proroków”. W tym sformułowaniu Ojcowie Soboru Konstantynopolitańskiego (381 r.) chcieli umieścić niektóre z biblijnych

określeń, którymi nazywano Ducha Świętego. Przez „Ożywiciela” rozumieli oni Boży dar boskiego życia dla człowieka. Ponieważ jest Panem i dawcą życia, jest Bogiem i otrzymuje taką samą cześć jak dwie pozostałe Osoby Boskie i otrzymuje ją razem z nimi. Na końcu tego sformułowania chcieli wskazać na misję Ducha Świętego: przemówił przez proroków. Prorocy to ci, którzy mówili w imieniu Boga poruszeni przez Ducha Świętego. Objawieniowe działanie Ducha Świętego w prorocत्वach Starego Testamentu znajduje swoją pełnię w tajemnicy Jezusa Chrystusa, ostatecznego Słowa Bożego.

„Są liczne (symbole Ducha Świętego): woda żywa, która wypływa z boku Chrystusa ukrzyżowanego i nasycza ochrzczonych; namaszczenie olejem, które jest sakramentalnym znakiem bierzmowania; ogień, który przekształca wszystko, czego dotyka;

obłok - raz ciemny, raz świetlisty - w którym objawia się chwała Boża; włożenie rąk, przez które udzielany jest dar Ducha Świętego; gołębica, która zstępuje na Chrystusa i spoczywa na Nim podczas chrztu”^[1].

Zesłanie Ducha Świętego

Trzecia Osoba Trójcy Świętej „działa z Ojcem i Synem od początku aż do wypełnienia zamysłu naszego zbawienia, jednak dopiero w «czasach ostatecznych» - zapoczątkowanych odkupieńczym Wcieleniem Syna - Duch Święty został objawiony i udzielony nam, uznany i przyjęty jako Osoba”^[2].

Dzięki działaniu Ducha Świętego Syn Boży przyjął ciało w łonie Maryi Dziewicy. Duch Święty namaścił Go od początku; dlatego Jezus Chrystus jest Mesjaszem od początku swego człowieczeństwa (zob. Łk 1,35). Jezus Chrystus objawia Ducha w swoim nauczaniu, wypełniając obietnicę

daną ojcom (zob. Łk 4,18) i posyła
rodzającemu się Kościołowi, "tchnąc"
na Apostołów po Zmartwychwstaniu.
W dniu Pięćdziesiątnicy Duch Święty
został posłany, aby odtąd pozostawać
w Kościele, mistycznym Ciele
Chrystusa, ożywiając go i wskazując
drogę swoimi darami i swoją
obecnością. Jest w nim tak, jak był w
Słowie Wcielonym. Również dlatego
mówi się, że Kościół jest Świątynią
Ducha Świętego.

W dniu Pięćdziesiątnicy Duch zstąpił
na Apostołów i pierwszych uczniów,
pokazując przez zewnętrzne znaki
ożywienie Kościoła założonego przez
Chrystusa. „Posłanie Chrystusa i
Ducha Świętego wypełnia się w
Kościele, który jest posłany, aby
głosić i upowszechniać misterium
komunii Trójcy Świętej”^[3]. Duch
Święty wprowadza świat w „czasy
ostateczne”, w czas Kościoła.

Ożywianie Kościoła przez Ducha Świętego sprawia, że wszystko, co Chrystus powiedział i czego nauczał w dniach, w których żył na ziemi, aż do swego wniebowstąpienia, jest na zawsze zachowane i nie ulega zatraceniu; ponadto przez celebrację i przyjmowanie sakramentów Duch Święty uświęca Kościół i wiernych, aby nadal prowadził dusze do Boga.

„W niepodzielnej Trójcy Świętej Syn i Duch Święty są odrębni, ale nierozdzielni. Od początku aż do końca czasów, kiedy Ojciec posyła Syna, posyła zawsze swojego Ducha, który nas jednoczy w wierze, abyśmy mogli jako przybrani synowie nazywać Boga "Ojcem" (Rz 8,15). Duch Święty jest niewidzialny, lecz poznajemy Go poprzez Jego działanie, gdy objawia nam Syna i kiedy działa w Kościele.”^[4].

„Uroczyste zstąpienie Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy nie

było wydarzeniem odosobnionym. W *Dziejach Apostolskich* nie ma prawie strony, na której by się nie mówiło o Nim i o działaniu, poprzez które prowadzi On, kieruje i ożywia życie oraz dzieła pierwotnej wspólnoty chrześcijańskiej [...]. Ta głęboka rzeczywistość, którą ukazują nam tekst Pisma Świętego, nie jest wspomnieniem przeszłości, złotym wiekiem Kościoła, który należy do odległej historii. Jest to - pomimo nędz i grzechów każdego z nas - także rzeczywistość Kościoła dzisiejszego i Kościoła wszystkich czasów”^[5].

Jego działanie w Kościele

Duch Święty zawsze działa z Chrystusem, w Chrystusie i upodabniając chrześcijan do Chrystusa. Jego działanie realizuje się w Kościele poprzez sakramenty. W nich Chrystus przekazuje swego Ducha członkom swego Ciała i

ofiaruje im łaskę Bożą, która przynosi owoce nowego życia, według Ducha. Duch Święty działa także przez udzielanie szczególnych łask niektórym chrześcijanom dla dobra całego Kościoła oraz pełni rolę Nauczyciela, przypominając wszystkim chrześcijanom to, co objawił Chrystus (zob. J 14,25). Chrystus i Duch Święty to „dwie ręce Boga”, dwie misje, z których wyłonił się Kościół (św. Ireneusz z Lyonu).

„Duch Święty buduje, ożywia i uświęca Kościół: Duch Miłości przywraca ochrzczoneym utracone przez grzech podobieństwo Boże i pozwala im żyć w Chrystusie, uczestniczyć w życiu Trójcy Świętej. Posyła ich, aby dawali świadectwo o Prawdzie Chrystusa i ustala ich wzajemne funkcje, aby wszyscy przynosili «owoce Ducha» (por. Ga 5,22-23)”^[6].

Kiedy w Wyznaniu Wiary mówimy, „Wierzę w Ducha Świętego; święty Kościół powszechny”, potwierdzamy, że wierzymy w Ducha Świętego, który działa w Kościele, uświęcając go, budując według miary Chrystusa, pobudzając do wypełniania powierzonej mu misji. Chociaż dosłowne wyrażenie w języku potocznym zdaje się potwierdzać, że akt wiary jest skierowany ku Kościołowi, to jednak inaczej jest w języku łacińskim. Akt wiary skierowany jest ku Bogu, a nie ku dziełom Bożym. Kościół jest dziełem Boga i w wyznaniu wiary stwierdzamy, że jest dziełem Boga^[7].

Często mówimy, że Duch Święty *jest jakby* duszą Kościoła, ponieważ spełnia w nim niektóre z funkcji, jakie dusza pełni w ciele: ożywia go, pobudza do misji, jednoczy w miłości. Ale związek Ducha Świętego z Kościołem nie jest taki sam jak związek duszy z ciałem człowieka,

które tworzą jedną osobę. Dlatego nie mówimy, że Kościół jest uosobieniem Ducha Świętego lub jego wcieleniem.

Działanie Ducha Świętego w Kościele urzeczywistnia się także w Jego stałym oddziaływaniu na dusze wszystkich chrześcijan. Istotnie, oprócz swego działania w sakramentach, Duch Święty sprawia, że wzrastamy w Chrystusie, aż do osiągnięcia dojrzałości człowieka doskonałego. Jest nauczycielem wewnętrznym, który przemawia w sercu człowieka, który objawia mu tajemnice Boże, który sprawia, że rozeznaje on to, co jest miłe Bogu, Jego Boską i pełną miłości Wolę wobec każdego z nas. Duch Święty uczy nas zwracać się do Boga, rozmawiać z Nim (zob. Rz 8,26), pomaga nam analizować wszystko pod kątem wiary.

Ten dar Ducha pomaga nam dostrzegać rzeczy, wydarzenia, osoby, wewnętrzne poruszenia duszy, oceniając je według tego, czy przybliżają nas do Boga, czy też od Niego oddalają. Pomaga nam również odkryć, w jaki sposób możemy poprowadzić je ku spełnieniu, do którego są powołane, pomagając nam w ten sposób uczestniczyć w budowaniu królestwa Bożego.

Działanie Ducha Świętego w Kościele jest więc bardzo różnorodne: działa On w hierarchii, w sakramentach, poprzez dary niesakramentalne oraz w sercu każdego chrześcijanina, docierając do najskrytszych zakamarków mistycznego ciała. I ma na celu zjednoczenie wszystkich ludzi z Chrystusem, a tym samym zjednoczenie ludzkości i doprowadzenie stworzenia do tej pełni, do której Bóg je przeznaczył (zob. Rz 8, 19-22). Misja Ducha

Świętego jest tak ściśle zjednoczona z misją Kościoła, w którym działa Duch, że nie można powiedzieć, że Kościół zastępuje lub uzupełnia misję Chrystusa i Ducha Świętego: raczej przedłuża i pozwala urzeczywistnić się tym dwóm boskim misjom.

W świetle tego wszystkiego, Kościół jest „świątynią Ducha Świętego”, ponieważ On żyje w ciele Kościoła i buduje go w miłości za pomocą Słowa Bożego, sakramentów, cnót i charyzmatów^[8]. Ponieważ prawdziwą świątynią Ducha Świętego jest Chrystus (zob. J 2,19-22), obraz ten podkreśla również, że każdy chrześcijanin jest Kościołem i świątynią Ducha Świętego. „Charyzmaty są specjalnymi darami Ducha Świętego udzielonymi poszczególnym wiernym dla dobra ludzi, ze względu na potrzeby świata, w sposób szczególny w celu budowania Kościoła. Do pasterzy Kościoła należy

rozeznawanie charyzmatów^[9]”. (zob. 1 Tes 5,20-22).

Miguel de Salis

Bibliografia podstawowa

—*Katechizm Kościoła Katolickiego*, 683-701; 731-741.

—*Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego*, 136-146.

—Św. Jan Paweł II, *Katecheza o Duchu Świętym* (sierpień-grudzień 1989).

—Franciszek, *Audiencja generalna*, 17 III 2021.

^[1] *Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego*, nr. 139. Dalej, *Kompendium*.

^[2] *Katechizm Kościoła Katolickiego* nr. 686, dalej, *Katechizm*.

^[3] *Kompendium*, 144.

[4] *Kompendium*, 137.

[5] Św. Josemaría Escrivá, *To Chrystus przechodzi*, nr 127, 128.

[6] *Kompendium*, 145.

[7] *Por. Katechizm*, 750.

[8] „Kiedy wzywasz Boga Ojca, pamiętaj, że to Duch Święty, poruszając twoją duszę, podał ci tę modlitwę. Gdyby Duch Święty nie istniał, nie byłoby w Kościele słowa mądrości ani wiedzy, gdyż jest napisane: słowo mądrości jest dane przez Ducha (I Kor. 12, 8)... Gdyby Duch Święty nie istniał, Kościół by nie istniał. Jeśli jednak Kościół istnieje, to pewne jest, że nie brakuje w nim Ducha Świętego” Św. Jan Chryzostom, *Sermones panegyrici in solemnitates D. N. Iesu Christi*, hom. 1, *De Sancta Pentecostes*, n. 3-4 (PG 50,457).

[9] *Kompendium*, 160.

.....

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/temat-14-
duch-swiety-i-jego-dzialanie-w-kosciele/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/temat-14-
duch-swiety-i-jego-dzialanie-w-kosciele/)
(14-08-2025)